

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis, Et Breviarii Romani.

In quibus origo cuiusque Ritus, causae historicae, vel mysticae, ex
maiorum ingenio, Theoria, Praxis, obligatio, & exquisitus vsus, additis
opportune Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè
explicantur.

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1647

De P[o]enis circa diuinu[m] Officiu[m]. Cap 6.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9521

num. 1. Neque possunt alios sibi substitueri, *ibidem punct. 4. num. 1.* nisi consuetudo legitima, vel priuilegium adsit, ait *Moneta noster de distrib. p. 2. quest. 14. num. 20. & 42.* An teneantur adesse in habitu Canonicali, Vide *Monetam ibid. quest. 19. ad finem.*

4 Fieri etiam potest, vt consuetudine immemorabili, vel sufficienter prescripta Canonici, quorum fructus sunt tenues, non teneantur quotidie ad Chorum. *Bonac. disp. 1. quest. 2. punct. 5. num. 14.*

5 Episcopi per se loquendo non sunt addicti Choro. *Bonac. ibid. n. 9.*

6 Parochi de iure antiquo tenebantur, nunc minimè ad publicam recitationem Officij in Ecclesia, & hoc de consuetudine serè vniuersali, & communiter recepta, exceptis Vesperis in diebus festis, ex *Suar. & Bonac. loco supra cit. n. 12.*

7 Multò minùs Cappellani tenentur ad Chorum, quibus ex fundatione non incumbit hæc cura. *Bonac. num. 13.*

8 Regulares addicti Choro non tenentur ad Chorum, nisi ex vi regulæ, & idè non sub peccato mortali. *Caiet. V. Hora Canon. & Bonac. loco cit. q. 2. punct. 2. n. 8.*

De ordine diuini Officij. Tit. 8.

1 **Q**ui sine iusta causa peruertit ordinem Horarum, peccat venialiter; iusta vero causa est, obliuio; inaduertentia; vt Chorus iuuetur, vel alius, ad dicendum Officium. *Azor. cap. 10. q. 1. ex Nauarr. cap. 3. n. 65.*

2 Peruersio eiusdem horæ, secluso contemptu, & scandalo, ex iusta causa excusari potest ab omni peccato. *Bonac. disp. 1. q. 3. punct. 4. n. 5.*

3 Grauior autem erit culpa, si in Choro peruertatur ordo. *Suar. lib. 4. cap. 11. n. 10. & alij*, qui putant esse ex suo genere culpam lethalem, negat *Bonacin. ibid. n. 5.*

De interruptione diuini Officij.

Tit. 9.

1 **Q**ui diuidit Matutinum à Laudibus, nocte tota interposita, non

peccat. *DD. apud Bonac. disp. 1. q. 3. punct. 3. n. 11. Azor. vult esse veniale sine causa cap. 8. q. 4.*

2 Qui diuidit nocturnum à nocturno per horam vnain, pluresuè cum iusta causa, non vltra tres horas, non peccat. *DD. apud Bonac. n. 13. contra Azorium loco citato.*

3 Qui diuidit Horam paruam, vel Psalmum ex causa, non peccat. *Azor. q. 5.*

4 Interruptio ad longum temporis spatium probabilius obligat ad repetitionem. *Nauarr. cap. 16. num. 75.* Ad breuè tempus, etiam ad locum, vanosq; sermones, non obligat. *Nauarr. num. 75. & cap. 10. num. 42. & cap. 16. num. 66.* At in vtroque casu non esse repetendum, docet cum alijs *Bonac. sup. punct. 2. §. 1. num. 28.* Peccari saltem venialiter, sine iusta causa, est dicendum. *num. 30.*

5 Qui interrupte animo continuandi, vt aliud agat, non tenetur repetere immo nec ille, qui animo repetendi, & postea non repetit. communiter *DD. apud Bonac. n. 31. contra Nauarr. & Azor.*

De penis circa diuinum Officium.

Cap. V I.

1 **B**eneficiarij habentes onus recitandi diuinum Officium titulo beneficij tenentur etiam ante iudicis sententiam ad restitutionem fructuum pro rata omissionis Officij, si, elapsis sex mēsis, post obtentam beneficij possessionem, officium culpabiliter non recitauerint, etiam si alio die pensum prætermissum supplere conentur, nisi fortè pars omissa sit leuis, *Bonac. explicat, & probat singulas huius axiomatis partes, disp. 1. qu. 5. pun. 2. toto.*

2 Rata omissionis, & restitutionis est, ex *Pij V. Bulla*, vt pro toto Officio vnus, vel plurium dierum restituantur fructus beneficij, seu beneficiorum, qui illi, seu illis diebus responderent, si quotidie diuiderentur pro Matutino dimidiam partem fructuum; pro cæteris horis simul aliam dimidiam; pro vnaquaque hora sextam partem vnus diei restituantur.

3 Qui

3. Qui paucos versiculos, aut Psalmum omittit non tenetur quidquam restituere. *Navar. cap. 9. & cap. 10. num. 42. & alij apud Bonac. loco citat. num. 11. & eò magis, si tenue sit beneficium: quod si sepius partem notabilem omittat ex pluribus omissionibus compositam, quibus singulis nõ respondet pars notabilis fructuum, nihilominus tenebitur ad restitutionem. Bonac. num. 14. contra Monetam nostrum negatam, cuius opinio mitior non est improbabilis & mihi placet.*

4. Qui recitavit absque attentione, tenetur ad restitutionem *Navar. & alij cum Bonac. ib. num. 17.*

5. Omittenti diuinum officium, ita ut intra quindecim dies illud saltem bis nõ recitet imponitur priuationis beneficij poena non tamen ipso facto, ex Decreto Concil. Lateran. firmato à Pio Quinto.

6. Atque hæc intelligenda sunt de fructibus respondentibus oneri diuini Officij, de quibus in Bulla Pij V. nõn autem de ijs fructibus, qui respondent oneri Episcopali, Parochiali, Canonicali, præter Officium diuinum, de quibus vide *Bonac. loco citato punc. 3. num. 2.* qui reijcit dicentes, onus Clerici quoque esse gestare habitum, & coronam quæ alioqui compensantur immunitate, &c.

7. Tutior tamen est aliorum sententia, Azorij *lib. 10. c. 14. quest. 5. & aliorum apud Bonac. num. 3.* qui nihil distinguunt inter prædicta onera, & absolute volunt restitui fructus; non tamen enervant priorem, & mitiorem sententiam, quæ in praxi sustineri potest.

8. Facienda vero est restitutio prædicta fabricæ beneficij, vel pauperibus ex Bulla Pij Quinti non præcisè fabricæ Ecclesiæ, sed vel domui, vel agro beneficij, & similibus, dummodo sit in utilitatem beneficij, non alterius loci. *Suar. lib. 4. num. 19. & alij.*

9. Quod si alter locus sit pauperibus destinatus, idè est, ac si pauperibus, quod conceditur in Bulla; immo, & pro animabus Defunctorum expendi possunt ij fructus *Navarr. cap. 25. num. 122.* Denique beneficiarius pauper sibi potest il-

los applicate ex *Bonac. loco citato num. 8.* modo aliud non constet ex consuetudine, vel statuto particulari. *Suar. loco citato num. 17.*

10. In choro vero, addicti eidem amittunt distributiones, quando nõ interfunt, vel præsentibus non recitant attentè, & confabulando, voluntariè dormiendo, &c. *Bonac. disp. 2. quest. 4. punct. 1. num. 10. & 12.* etiam si id faciant eo tempore, quo sacerdos secreta dicit, vel Antiphonæ, aut Responsoria per Mansionarios cantantur, si sit pars notabilis *Idem ibid. contra Monetam nostrum*, qui mitiorem in partem inclinat negatiuam in hoc ultimo casu.

11. In percipiendis distributionibus absentibus excusare possunt. Primum grauis infirmitas quæ scilicet de se leuis, sed accessu ad Chorũ grauis efficeretur de iudicio Medici. Nec est necesse, ut sit infirmus in loco beneficij; *Moneta noster 2. par. q. 6. num. 7. & 19.* si tamen alias interesse consueuerat *idem quest. 5. nu. 21.* Secundo, iusta & rationabilis causa, seu necessitas corporis, quam diu durat necessitas & præcisè consuetudine in contrariũ, velut causa fumendæ irredicentiæ, conualescentiæ ruri nutriendæ, senectutis in benemerito pestis grassantis eo loci cù graui periculo, grauis metas iniuste inuessi inimicitiarum grauium, & sine culpa absentis; si capiatur ab hostibus, si iniuste impediatur à Choro, etiam à Superiore in carcere detentus, &c. *Bonac. hæc singula probat post Monetam loco citato quest. 5. punct. 2. toto, ubi eadem docet §. 2. de iniuste excommunicato, §. 3. de iniuste suspensio, §. 4. de iniuste interdicto §. 7. de irregulari, ut sic præcisè, & post beneficij facto irregulari. Tertio, excusat euidentem utilitatem suæ Ecclesiæ in eo, qui solet alias interesse Choro, qua de re fusè *Bonac. & Moneta locis citatis*, quam diu scilicet durat actio in euidentem proprietate Ecclesiæ utilitatem, bona fide, & sine dolo; neque est necessaria licentia Episcopi, ut probat *Bonac. puncto 3. numero 22.**

12. Aliæ causæ excusantes afferuntur à *Bonac.*

Bonac. ibidem §. 3. ad tuenda iura Capituli seu proprii beneficij, ad habendam lectionem Theologalem ex officio præbenda. Item priuilegio Pontificio potest absens lucrari distributiones *punc. 4.*

& consuetudine induci potest, vt absentes lucrentur easdem.

13 Neque vnquam valet remissio, donatio, collusio, de quibus fuscè, *Bonac. punct. 7. toto* & hæc satis.

SECTIO SECVNDA.

De præludij Breuiarij Romani.

VT nihil omittatur eorum, quæ in Breuiario continentur, diuidam illud in partes, seu sectiones nouem nimirum. Præludia, Rubricas Generales, Horarum proprias leges, Partes Horarum singulas, Proprium de Tempore, Proprium Sanctorum, Commune Sanctorum, Appendices ad calcem Breuiarij, & Ceremonias Horarum Canonicarum. Præludia igitur continent titulum, Bullas Pij Quinti, Clementis Octauæ, & Urbani VIII. Compium Ecclesiasticum, & Calendarium.

SECTIONIS SECVNDÆ CAPITA QVINQVE.

- 1 De titulo Breuiarij Romani.
- 2 De Bulla Pij V. & de vsu Breuiarij Romani.
- 3 De Bullis Clem. VIII. & Urb. VIII.
- 4 De compo Ecclesiastico.
- 5 De Calendario.

De titulo Breuiarij Romani. Cap. I.

1 **B**reuiarium vox est satis antiqua in re nostra quem legi apud Metrologum *cap. 28. de Ecclesiasticis obseruat.* qui vixit circa An. 1080. apud antiquiores nondum legi. Radolphus Tungrisus vtitur hac voce *propof. 22.* & habetur in *Concil. Colonensi, Mozuntino, Treuerensi, & Generali Tridentino*, Orarium vocauerunt quidam id est, precationum librum, *Cornel. Scult. tom. 1. cap. 43.*
2 Significat autem Compendium, sive Summarium, & concisum opus ex *Mimo lib. 18. cap. 26.* & *Sueton. in Augusto cap. 21.* Item indicem, vt in *2. Concil. tomo*, titulus cuiusdam operis extat: Breuiarium cause Nestorianorum, &c. quæ optimè conueniunt Breuiario Ecclesia-

stico, quod, vt ait Lessius *de iustitia, & in re de deot. & orat. dub. 8.* admirabile est mysteriorum sacre scripturæ compendium. Continet enim Psalmos, in quibus per modum laudis omnia mysteria clauduntur; tum selectissima quæque veteris, & noui testamenti; tum Patrum monumenta nobiliora; tum præcipua Sanctorum; breues denique orationes, seu collectas à Summis Pontificibus vt plurimum compositas, & indicat quotidie, quæ præces adibendæ. *Romanum* dicitur, quia preces continet iuxta ritus Sanctæ Rom. Ecclesiæ.

3 Vfus tamen Breuiarij quocunque nomine vocaretur, non fuit ante Lectorium Sancti Hieronymi, inquit Cornelius loco citato, & ex dicendis magis patebit. Haymo General. Minister Ordinis Minorum S. Francisci, sub Gregor. IX. Anno 1241. vt ex eiusdem Bulla patet Breuiarium Romanum cum Missali reformauit; & est illud ferè idè quod nunc vtimur, ex Radolpho *propof. 17. de lege Vuandungum in Annal. Min. An. 1244.* qui tamen Radul. quam maximè dolet, fuisse receptum à Nicolao III. ad
vsum